



Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Janowiec

Janowiec, 2025



Zamawiający:

Gmina Janowiec
ul. Radomska 2
24-123 Janowiec

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo



Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Joanna Kaszubska
Analityk – Zuzanna Ciska

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	5
2.1 Sfera społeczna	9
2.2 Sfera gospodarcza.....	15
2.3 Sfera środowiskowa	16
2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	17
2.5 Sfera techniczna	19
2.6 Obszar zdegradowany	20
2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego.....	23
2.8 Obszar rewitalizacji	25
Załączniki.....	27
Spis tabel i rysunków.....	28

1. Wstęp

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2024 poz. 278) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Stan kryzysowy występuje w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniającej się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Następnie obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar ten nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Początkiem procesu rewitalizacji Gminy Janowiec jest przeprowadzenie diagnozy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując przedmiotową diagnozę, uwzględniono zalecenia zawarte w sporządzanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej dokumencie Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, zgodnie z którymi diagnozę oparto na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na terenie gminy Janowiec.

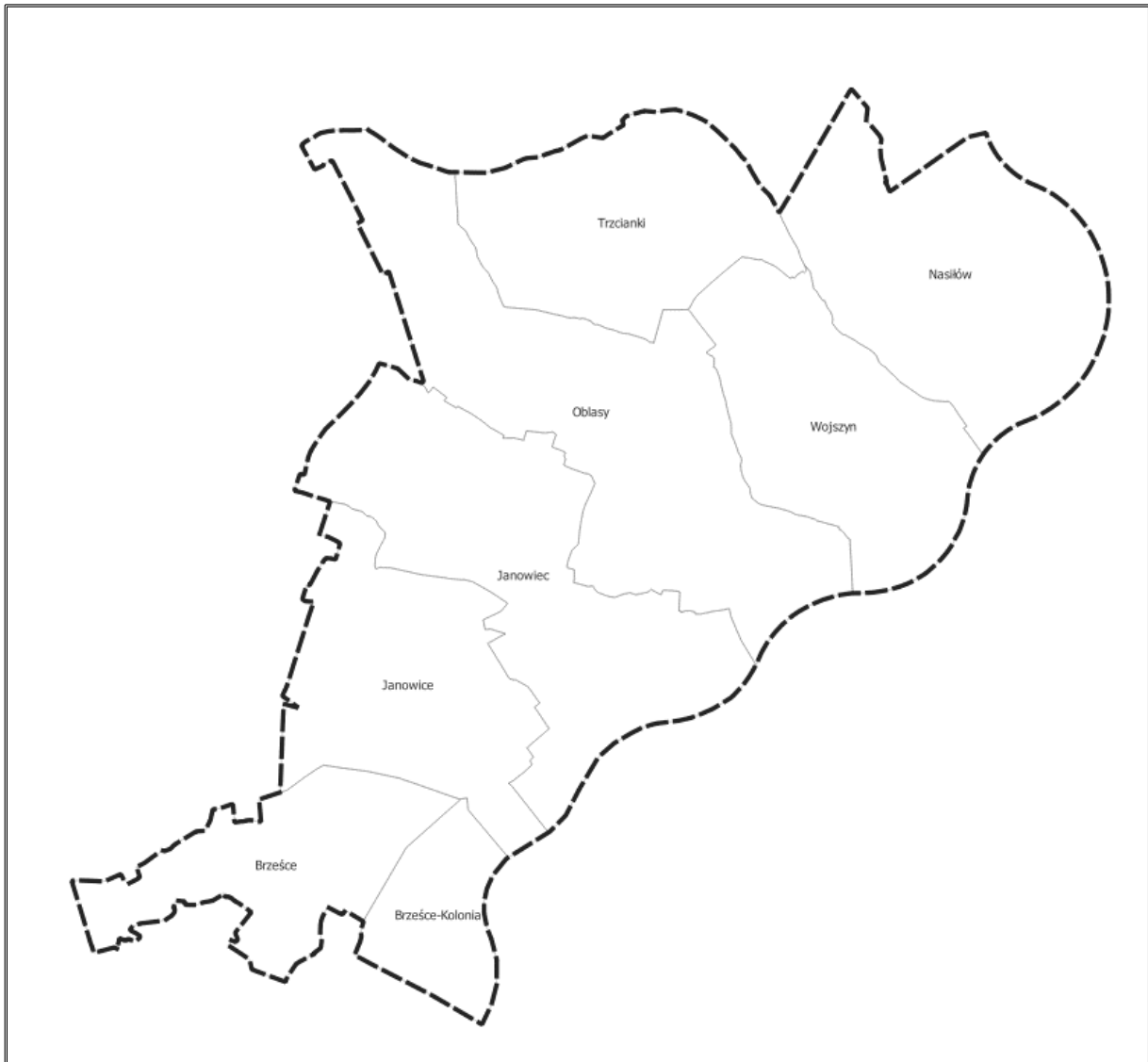
W celu przestrzennego zobrazowania wyników analizy, gminę Janowiec podzielono na jednostki osadnicze, składające się z sołectw. W tabeli i na mapie poniżej przedstawiono ten podział.

Tabela 1. Wykaz sołectw wchodzących w skład ustalonych jednostek osadniczych

Nazwa jednostki osadniczej	Sołectwa wchodzące w skład jednostki osadniczej
Brzeście	Sołectwo Brzeście
Brzeście-Kolonia	Sołectwo Brzeście-Kolonia
Janowice	Sołectwo Janowice
Janowiec	Sołectwo Janowiec
Nasiłów	Sołectwo Nasiłów
Oblasy	Sołectwo Oblasy
Trzcianki	Sołectwo Trzcianki
Wojszyn	Sołectwo Wojszyn

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 1. Podział gminy Janowiec na jednostki osadnicze



Źródło: Opracowanie własne

Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Janowiec, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowcu, Komendę Powiatową Policji w Puławach oraz Powiatowy Urząd Pracy w Puławach.

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze gminy Janowiec przeprowadzono w pięciu sferach tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Do każdej ze sfer zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga ¹
Sfera społeczna		
Starzenie się społeczeństwa	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	3
Spadek liczby ludności	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze	2
Przestępczość	Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze	3
Bezrobocie	Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	2
Niepełnosprawność	Udział liczby korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	2
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze	3
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze	1
Sfera środowiskowa		
Zanieczyszczenie powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Niski stopień skanalizowania	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze	1
Sfera techniczna		
Dostępność budynków użyteczności publicznej	Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze	1

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych i jakościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek osadniczych i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Janowiec – o występowaniu zjawiska

¹ Wagi dla poszczególnych problemów dobrano w zależności od ich znaczenia – problemy w sferze społecznej otrzymały wagi od 2 do 3, ponieważ to one są najistotniejsze w Gminnym Programie Rewitalizacji. Problemy z pozostałych sfer oceniono wagą 1, gdyż GPR koncentruje się przede wszystkim na aspektach społecznych. Najwyższe wagi (3) nadano wskaźnikom, które w sposób bezpośredni i istotny wpływają na jakość życia mieszkańców oraz bezpieczeństwo publiczne, a także mają charakter długofalowy i trudny do odwrócenia (np. starzenie się społeczeństwa, przestępczość, bezpieczeństwo na drogach). Średnie wagi (2) przypisano zjawiskom ważnym, lecz o skutkach rozłożonych w czasie lub możliwych do częściowego ograniczenia poprzez działania aktywizacyjne i wsparcie mieszkańców (np. spadek liczby ludności, bezrobocie, niepełnosprawność).

kryzysowego decydowało czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej dla Gminy.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie jednostki osadniczej identyfikuje się co najmniej 4 wskaźniki w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Janowiec),
- na terenie jednostki osadniczej identyfikuje się co najmniej 1 wskaźnik z pozostałych stref, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, który wskazuje na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Janowiec).

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono standaryzację każdego wskaźnika ilościowego i jakościowego, według następującego wzoru, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

lub

$$z = -\frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

x – nieustandaryzowana wartość wskaźnika dla danej,

μ – średnia wartość wskaźnika dla obszaru gminy,

σ – odchylenie standardowe.

Następnie dla każdej jednostki osadniczej obliczono wskaźnik syntetyczny tj. średnią ważoną arytmetyczną ustandaryzowanych wskaźników ilościowych i jakościowych, którym przyporządkowano poszczególne wagi, wg następującego wzoru:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{i=1}^n z_i t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

gdzie:

z – ustandaryzowana wartość wskaźnika dla jednostki,

t – waga wskaźnika,

n – liczba wskaźników.

Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne i pokazuje, o ile dany wynik jest odległy od średniej wartości dla całej gminy, która ma wartość 0. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki osadnicze odznaczają się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce. Ponadto im większa wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się większym natężeniem negatywnych zjawisk i analogicznie, im mniejsza wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk.

2.1 Sfera społeczna

W sferze społecznej wykorzystano 6 wskaźników, które zakwalifikowane zostały do 6 obszarów problemowych. Ich wykaz zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Wykaz wskaźników wykorzystywanych w analizie strefy społecznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Starzenie się społeczeństwa	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze
Spadek liczby ludności	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze
Przestępczość	Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze
Bezrobocie	Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze
Niepelnosprawność	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na danym obszarze
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Starzenie się społeczeństwa

Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym zidentyfikowanym na obszarze gminy Janowiec jest starzenie się społeczeństwa. Aby dokonać oceny, które z jednostek wypadają szczególnie niekorzystnie w tym zakresie posłużono się wskaźnikiem, jakim jest udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze. Średnia wartość dla Gminy wynosi 20,52%, natomiast jednostkami, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, których wartości wskaźnika są gorsze niż średnia dla Gminy są jednostki: Brzeście, Brzeście-Kolonia, Janowice, Janowiec oraz Nasiłów. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wartości wskaźnika uzyskanych dla każdej z jednostek.

Tabela 4. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	3 596	738	20,52%	-----
Brzeście	125	29	23,20%	2,2844
Brzeście-Kolonia	91	26	28,57%	6,8677
Janowice	289	61	21,11%	0,4987
Janowiec	949	218	22,97%	2,0895
Nasiłów	312	71	22,76%	1,9059
Oblaszy	820	150	18,29%	-1,9029
Trzcianki	321	53	16,51%	-3,4233
Wojszyn	689	130	18,87%	-1,4121

Źródło: Opracowanie własne

Starzenie się społeczeństwa może mieć istotny wpływ na rozwój gminy, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym. Wraz ze wzrostem liczby osób starszych rośnie zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i socjalne, co wymaga od gminy zwiększenia nakładów na infrastrukturę medyczną, programy wsparcia seniorów czy rozwój opieki środowiskowej. Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym może prowadzić do zmniejszenia wpływów z podatków oraz niedoboru pracowników, co może ograniczać tempo inwestycji i innowacji w lokalnej gospodarce. Konsekwencją tego procesu może być także konieczność dostosowania przestrzeni publicznej – tworzenie miejsc bardziej przyjaznych osobom starszym, rozwój transportu publicznego czy poprawa dostępności architektonicznej. Jednocześnie, seniorzy mogą stać się ważnym kapitałem społecznym – angażując się w wolontariat, inicjatywy lokalne czy przekazując wiedzę i doświadczenie młodszemu pokoleniu. Proces ten stawia więc gminę przed wyzwaniem zrównoważenia kosztów i potrzeb, ale także daje szansę na budowanie silnych więzi międzypokoleniowych oraz rozwój usług i inicjatyw społecznych dostosowanych do zmieniającej się struktury demograficznej.

Spadek liczby ludności

Istotnym problemem demograficznym na terenie gminy jest także spadek liczby ludności. W celu oceny tej sytuacji w obrębie poszczególnych jednostek wykorzystano wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze. Średnia wartość dla Gminy wynosi 0,56, natomiast jednostkami, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w sferze, czyli wypadły gorzej niż średnia dla Gminy są jednostki: Janowice, Janowiec oraz

Wojszyn. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wartości wskaźnika uzyskanych dla każdej z jednostek.

Tabela 5. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba wymeldowanych osób w danym roku	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	3 596	20	0,56	-----
Brzeście	125	0	0,00	-2,3418
Brzeście-Kolonia	91	0	0,00	-2,3418
Janowiec	289	4	1,38	3,4860
Janowiec	949	9	0,95	1,6514
Nasiłów	312	0	0,00	-2,3418
Oblasy	820	2	0,24	-1,3149
Trzcianki	321	1	0,31	-1,0301
Wojszyn	689	4	0,58	0,1026

Źródło: Opracowanie własne

Spadek liczby ludności w gminie może wpłynąć na jej rozwój, prowadząc do szeregu konsekwencji społecznych i gospodarczych. Mniejsza liczba mieszkańców oznacza zmniejszone wpływy z podatków lokalnych, co utrudnia finansowanie inwestycji oraz utrzymanie dotychczasowej infrastruktury. Zmniejszająca się populacja wpływa także na lokalny rynek pracy – pracodawcy mogą borykać się z brakiem pracowników, co zniechęca inwestorów i hamuje rozwój przedsiębiorczości. Jednocześnie spadek liczby ludności powoduje osłabienie więzi społecznych i aktywności społecznej, co utrudnia realizację lokalnych inicjatyw. W dłuższej perspektywie proces ten może doprowadzić do zjawiska wyludnienia i marginalizacji gminy, jeśli nie zostaną podjęte działania zaradcze ukierunkowane na zatrzymanie mieszkańców i przyciąganie nowych.

Przestępczość

Wskaźnik przestępczości określono na podstawie liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze. Średnia wartość dla Gminy wyniosła 0,95, natomiast jednostki, które wypadły gorzej niż średnia dla Gminy to: Brzeście-Kolonia, Janowiec i Oblasy. Szczegółowe dane dotyczące wartości wskaźnika osiągniętego przez każdą z jednostek przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba przestępstw	Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	3 596	34	0,95	-----
Brzeście	125	0	0,00	-6,6005
Brzeście-Kolonia	91	1	1,10	1,0709
Janowice	289	2	0,69	-1,7694
Janowiec	949	14	1,48	3,6981
Nasiłów	312	1	0,32	-4,3630
Oblasy	820	8	0,98	0,2102
Trzcianki	321	3	0,93	-0,0762
Wojszyn	689	5	0,73	-1,5345

Źródło: Opracowanie własne

Wysoka liczba popełnianych przestępstw może negatywnie wpływać na rozwój gminy, ponieważ obniża poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i zniechęca potencjalnych inwestorów oraz nowych mieszkańców do osiedlania się na jej terenie. Nasilenie tego zjawiska prowadzi do spadku zaufania do instytucji publicznych oraz ograniczenia aktywności społecznej i kulturalnej. Konsekwencją może być również konieczność zwiększania wydatków na działania prewencyjne, monitoring czy programy resocjalizacyjne, co obciąża budżet gminy. Wizerunek miejscowości dotkniętej przestępczością staje się mniej atrakcyjny, co może przyczyniać się do odpływu ludności. Wzrost liczby przestępstw często wskazuje na głębsze problemy społeczne, takie jak bezrobocie, ubóstwo czy brak perspektyw dla młodych, co wymaga od gminy podejmowania kompleksowych działań wspierających integrację społeczną i rozwój lokalny.

Bezrobocie

Istotnym problemem społecznym jest bezrobocie. W celu oceny sytuacji w tym zakresie obliczono udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze. Średnia wartość dla gminy wynosi 34,78%, natomiast w sytuacji kryzysowej z powodu bezrobocia są jednostki: Trzcianki i Wojszyn. W tabeli poniżej przedstawiono wartości wskaźnika osiągnięte przez każdą z wyznaczonych jednostek.

Tabela 7. Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	69	24	34,78%	-----
Brzeście	0	0	0,00%	-3,8181
Brzeście-Kolonia	0	0	0,00%	-3,8181
Janowice	4	1	25,00%	-1,0738
Janowiec	18	6	33,33%	-0,1591
Nasiłów	3	1	33,33%	-0,1591
Oblasy	20	5	25,00%	-1,0738
Trzcianki	7	4	57,14%	2,4545
Wojszyn	17	7	41,18%	0,7019

Źródło: Opracowanie własne

Wysokie bezrobocie w gminie może znacząco zahamować jej rozwój, wpływając zarówno na sytuację gospodarczą, jak i społeczną. Brak pracy prowadzi do obniżenia dochodów mieszkańców, a w konsekwencji do spadku konsumpcji lokalnych dóbr i usług. Skutkiem długotrwałego bezrobocia jest również nasilenie problemów społecznych, takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy migracja w poszukiwaniu zatrudnienia, co prowadzi do odpływu młodych i aktywnych mieszkańców. Gmina ponosi wówczas dodatkowe koszty związane z pomocą społeczną oraz wsparciem osób bezrobotnych, co obciąża jej budżet i ogranicza możliwości realizacji inwestycji rozwojowych. Utrzymywanie się wysokiego poziomu bezrobocia może także osłabić kapitał społeczny, zmniejszyć zaangażowanie mieszkańców w życie lokalne oraz pogorszyć wizerunek gminy jako miejsca atrakcyjnego do życia i pracy.

Niepełnosprawność

W celu określenia skali zjawiska niepełnosprawności posłużono się wskaźnikiem udziału liczby osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób objętych pomocą społeczną ogółem na danym obszarze. Wartość średnia tego wskaźnika dla Gminy wyniosła 45,47%. Jednostki, w których udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności był wyższy od średniej gminnej, to: Brzeście, Brzeście-Kolonia, Janowice, Janowiec, Nasiłów i Oblasy. Wartości dla każdej jednostki wyznaczonej na terenie gminy zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 8. Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	79	36	45,57%	-----
Brzeście	2	2	100,00%	4,0180
Brzeście-Kolonia	3	2	66,67%	1,5574
Janowice	3	2	66,67%	1,5574
Janowiec	11	6	54,55%	0,6626
Nasiłów	1	1	100,00%	4,0180
Oblaszy	18	13	72,22%	1,9675
Trzcianki	29	7	24,14%	-1,5821
Wojszyn	12	3	25,00%	-1,5184

Źródło: Opracowanie własne

Osoby z niepełnosprawnościami często napotykają trudności w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym, co może prowadzić do ich wykluczenia i izolacji. Na płaszczyźnie społecznej niedostateczna dostępność usług może ograniczać ich możliwości edukacyjne, zawodowe i kulturalne. W wymiarze gospodarczym brak dostępu do zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami oznacza zmniejszenie aktywności zawodowej, co prowadzi do niższych wpływów podatkowych. Gmina ponosi również koszty związane z opieką i wsparciem dla tej grupy, a niewystarczająca integracja niepełnosprawnych obywateli ogranicza potencjał rozwoju lokalnej społeczności.

Bezpieczeństwo na drogach

Ostatnim analizowanym problemem w sferze społecznej było bezpieczeństwo na drogach. W celu określenia sytuacji w tym zakresie dla każdej jednostki posłużono się wskaźnikiem liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze. Średnia dla gminy to 0,39, natomiast jednostki znajdujące się w sytuacji kryzysowej to: Janowice i Janowiec. Wartości dla każdej jednostki wyznaczonej na terenie gminy zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 9. Wskaźnik liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba wypadków drogowych	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 osób na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	3 596	14	0,39	-----
Brzeście	125	0	0,00	-4,2069
Brzeście-Kolonia	91	0	0,00	-4,2069
Janowiec	289	2	0,69	3,2711
Janowiec	949	7	0,74	3,7636
Nasiłów	312	0	0,00	-4,2069
Oblaszy	820	2	0,24	-1,5713
Trzcianki	321	1	0,31	-0,8406
Wojszyn	689	2	0,29	-1,0703

Źródło: Opracowanie własne

Wypadki drogowe negatywnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Zagrożają zdrowiu i życiu ludzi, a także powodują straty materialne, co obniża komfort życia. Konsekwencją jest konieczność zwiększania nakładów na infrastrukturę drogową, poprawę oznakowania, budowę chodników czy dróg dla rowerów oraz na działania edukacyjne i prewencyjne. Wypadki generują także dodatkowe koszty związane z działaniami służb ratunkowych i naprawą infrastruktury. Problem ten wymaga kompleksowych działań, aby zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa i stworzyć warunki sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi gminy.

2.2 Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej wykorzystano 1 wskaźnik, który zakwalifikowany został do 1 obszaru problemowego.

Tabela 10. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy gospodarczej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień przedsiębiorczości

W celu oceny sytuacji gospodarczej w poszczególnych jednostkach Gminy Janowiec obliczono wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze. Średnia dla gminy wyniosła 4,20, natomiast jednostki, które wypadły gorzej to:

Brzeście, Janowice, Janowiec, Trzcianki oraz Wojszyn. Wartości dla każdej z jednostek zostały zestawione w tabeli poniżej.

Tabela 11. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba podmiotów gospodarczych	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze	
	2024	stan aktualny wg CEIDG	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	3 596	151	4,20	-----
Brzeście	125	5	4,00	-0,1875
Brzeście-Kolonia	91	4	4,40	0,1850
Janowice	289	9	3,11	-1,0214
Janowiec	949	33	3,48	-0,6795
Nasiłów	312	19	6,09	1,7800
Oblasy	820	45	5,49	1,2133
Trzcianki	321	9	2,80	-1,3137
Wojszyn	689	27	3,92	-0,2640

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień przedsiębiorczości prowadzi do licznych negatywnych konsekwencji społecznych i gospodarczych. Społecznie ogranicza możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego dla mieszkańców, co może prowadzić do wyższych poziomów bezrobocia oraz migracji ludzi do innych regionów w poszukiwaniu lepszych perspektyw. Brak dynamiki przedsiębiorczej może także ograniczać innowacyjność i rozwój nowych inicjatyw społecznych, co negatywnie wpływa na integrację i aktywność lokalnej społeczności. Gospodarczo, niski poziom przedsiębiorczości hamuje rozwój gospodarczy gminy, prowadzi do ograniczenia dochodów lokalnych i zmniejszenia wpływów podatkowych, co redukuje możliwości inwestycyjne gminy. Ponadto, gmina może mieć trudności w przyciąganiu inwestorów i rozwijaniu infrastruktury, co pogłębia jej marginalizację na tle bardziej dynamicznych regionów.

2.3 Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 12. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy środowiskowej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Zanieczyszczenie powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Zanieczyszczenie powietrza

Jakość powietrza na danym terenie w dużej mierze zależy od wykorzystywanych źródeł ciepła, które podczas produkcji ciepła emitują zanieczyszczenia do powietrza. W związku z tym, w celu określenia wyżej przedstawionego wskaźnika obliczono udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze. Średnia wartość dla gminy wynosi 63,09%, a jednostki będące w sytuacji kryzysowej z powodu większego udziału wykorzystywanych pieców na węgiel to: Brzeście, Brzeście-Kolonia, Janowice, Nasiłów, Trzcianki i Wojszyn. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 13. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba źródeł ciepła ogółem (wszystkie rodzaje)	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	2 506	1 581	63,09%	-----
Brzeście	58	58	100,00%	2,2852
Brzeście-Kolonia	51	51	100,00%	2,2852
Janowice	164	116	70,73%	0,4732
Janowiec	780	429	55,00%	-0,5008
Nasiłów	243	162	66,67%	0,2215
Oblasy	554	333	60,11%	-0,1845
Trzcianki	218	147	67,43%	0,2688
Wojszyn	438	285	65,07%	0,1226

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział pieców węglowych jako indywidualnych źródeł ciepła w gminie ma bezpośredni, negatywny wpływ na jakość powietrza, prowadząc do znacznej emisji pyłów zawieszonych, dwutlenku siarki i innych szkodliwych substancji. Zanieczyszczenia te pogarszają warunki życia mieszkańców, zwiększając ryzyko chorób układu oddechowego i krążenia, a także obniżając ogólne poczucie komfortu. Oddziałują na środowisko naturalne – degradując glebę, wodę i roślinność, a tym samym ograniczając potencjał rozwoju turystyki i rolnictwa. Z tego względu ograniczenie użytkowania pieców węglowych i wspieranie alternatywnych, ekologicznych źródeł ciepła staje się kluczowym wyzwaniem dla gminy, chcącej zadbać o zdrowie mieszkańców i zrównoważony rozwój.

2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano 1 wskaźnik, który zakwalifikowany został do 1 obszaru problemowego.

Tabela 14. Wskaźnik wykorzystany w analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień skanalizowania	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień skanalizowania

W celu określenia, które z jednostek charakteryzują się sytuacją kryzysową w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, wykorzystano informacje dotyczące udziału liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze. Średnia wartość tego wskaźnika dla Gminy wyniosła 34,98%, natomiast gorzej wypadły jednostki: Brzeście, Brzeście-Kolonia, Janowice, Nasiłów, Oblasy, Trzcianki i Wojszyn. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 15. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze	
	2024	2024	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	1 495	523	34,98%	-----
Brzeście	57	35	61,40%	1,3961
Brzeście-Kolonia	37	27	72,97%	2,0074
Janowice	108	67	62,04%	1,4295
Janowiec	377	32	8,49%	-1,4000
Nasiłów	169	68	40,24%	0,2776
Oblasy	331	146	44,11%	0,4822
Trzcianki	133	49	36,84%	0,0982
Wojszyn	283	99	34,98%	0,0000

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w gminie wpływa negatywnie zarówno na komfort życia mieszkańców, jak i na stan środowiska naturalnego. Konieczność regularnego wywozu nieczystości wiąże się z dodatkowymi kosztami dla gospodarstw domowych, a w przypadku zaniedbań lub nielegalnych zrzutów ścieków może prowadzić do zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych, co stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz lokalnych ekosystemów. Brak rozbudowanej sieci kanalizacyjnej obniża atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy, ograniczając jej potencjał rozwojowy i konkurencyjność wobec bardziej zurbanizowanych obszarów. Ponadto obsługa szamb wymaga nakładów na

infrastrukturę i kontrolę ze strony gminy, co generuje dodatkowe obciążenia administracyjne i finansowe. Długofalowo wysoki udział takich rozwiązań sanitarnych może prowadzić do marginalizacji obszaru, jeśli nie zostaną podjęte działania zmierzające do rozwoju nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury kanalizacyjnej.

2.5 Sfera techniczna

W sferze technicznej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 16. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy technicznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Dostępność budynków użyteczności publicznej	Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Dostępność budynków użyteczności publicznej

W zakresie oceny sfery technicznej na terenie gminy Janowiec przeanalizowano informacje dotyczące występowania na terenie danej jednostki budynku użyteczności publicznej. W związku z tym dla jednostki Brzeście-Kolonia określono stan kryzysowy. Informacje dotyczące występowania budynku użyteczności publicznej na danym obszarze wskazano poniżej.

Tabela 17. Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze	
	2024	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Janowiec	----	-----
Brzeście	TAK	0,0000
Brzeście-Kolonia	NIE	1,0000
Janowice	TAK	0,0000
Janowiec	TAK	0,0000
Nasiłów	TAK	0,0000
Oblasy	TAK	0,0000
Trzcianki	TAK	0,0000
Wojszyn	TAK	0,0000

Źródło: Opracowanie własne

Brak budynku użyteczności publicznej na terenie jednostki Brzeście-Kolonia obniża komfort życia mieszkańców, ponieważ ogranicza dostęp do ważnych usług, spotkań i działań integracyjnych. Tego typu obiekty pełnią funkcję centrum społecznego, kulturalnego czy edukacyjnego, a ich brak sprawia, że mieszkańcy są zmuszeni dojeżdżać do innych

miejsowości w celu załatwienia różnych spraw, uczestnictwa w wydarzeniach czy korzystania z oferty zajęć. Konsekwencją jest osłabienie więzi społecznych, mniejsza aktywność lokalnej społeczności oraz ograniczone możliwości organizacji działań sprzyjających integracji i rozwojowi.

2.6 Obszar zdegradowany

W poniższej tabeli przedstawiono łączny wykaz jednostek osadniczych wraz ze wskaźnikami. Zgodnie z przytoczoną wcześniej metodologią dla obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające wyznaczone kryteria.

Jednostki osadnicze, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli wartość wyliczonego wskaźnika była gorsza niż średnia dla gminy Janowiec, oznaczono kolorem jasnopomarańczowym. Kolorem białym oznaczono natomiast jednostki, dla których wyliczona wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie na tle średniej dla gminy.

Tabela 18. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego

Sfera	Społeczna					
Obszar	Starzenie się społeczeństwa	Spadek liczby ludności	Przestępczość	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Bezpieczeństwo na drogach
Wskaźnik	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze	Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze	Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze
Średnia dla Gminy	20,52%	0,56	0,95	34,78%	45,57%	0,39
Brzeście	23,20%	0,00	0,00	0,00%	100,00%	0,00
Brzeście-Kolonia	28,57%	0,00	1,10	0,00%	66,67%	0,00
Janowice	21,11%	1,38	0,69	25,00%	66,67%	0,69
Janowiec	22,97%	0,95	1,48	33,33%	54,55%	0,74
Nasiłów	22,76%	0,00	0,32	33,33%	100,00%	0,00
Oblasz	18,29%	0,24	0,98	25,00%	72,22%	0,24
Trzcianki	16,51%	0,31	0,93	57,14%	24,14%	0,31
Wojszyn	18,87%	0,58	0,73	41,18%	25,00%	0,29

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Janowiec

Sfera	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna			
Obszar	Niski stopień przedsiębiorczości	Zanieczyszczenie powietrza	Niski stopień skanalizowania	Dostępność budynków użyteczności publicznej	Liczba wskaźników w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego	Liczba wskaźników z pozostałych stref, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
Wskaźnik	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze	Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze			
Średnia dla Gminy	4,20	63,09%	34,98%	---			
Brzeście	4,00	100,00%	61,40%	0	2	3	NIE
Brzeście-Kolonia	4,40	100,00%	72,97%	1	3	3	NIE
Janowice	3,11	70,73%	62,04%	0	4	3	TAK
Janowiec	3,48	55,00%	8,49%	0	5	1	TAK
Nasiłów	6,09	66,67%	40,24%	0	2	2	NIE
Oblasz	5,49	60,11%	44,11%	0	2	1	NIE
Trzcianki	2,80	67,43%	36,84%	0	1	3	NIE
Wojszyn	3,92	65,07%	34,98%	0	2	2	NIE

Źródło: Opracowanie własne

W każdej z jednostek osadniczych, w której zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących także negatywne zjawiska co najmniej w jednej z pozostałych stref, co pozwala na stwierdzenie w ich obrębie stanu kryzysowego. Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi na terenie gminy Janowiec są jednostki: Janowice i Janowiec.

Tabela 19. Liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Janowiec

Obszar zdegradowany	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności gminy [%]	Powierzchnia jednostki [ha]	Powierzchnia obszaru zdegradowanego [ha]	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy ogółem [%]	Sumaryczny ważony wskaźnik syntetyczny dla obszaru zdegradowanego
Jednostka Janowice	289	8,04%	922,64	57,57	0,73%	6,8513
Jednostka Janowiec	949	26,39%	1 326,80	114,41	1,45%	9,1258
Razem	1 238	34,43%	2 249,44	171,98	2,18%	-----

Źródło: Opracowanie własne

2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji na terenie gminy Janowiec w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną.

Tabela 20. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Janowiec

Sfera	Potencjał	Bariery
Spoleczna	<ul style="list-style-type: none"> — możliwość uzyskania pomocy społecznej w celu aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, — możliwość udziału w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> — niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności część mieszkańców obszarów zdegradowanych, — bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością i innymi problemami społecznymi, — międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi, — przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia, — starzenie się społeczeństwa, — zmniejszająca się liczba ludności.
Gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> — potencjał tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, 	<ul style="list-style-type: none"> — bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi,

Sfera	Potencjał	Bariery
	które zapewnią miejsca pracy osobom bezrobotnym.	<ul style="list-style-type: none"> — niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców, — wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym, co tworzy problem zapewnienia w przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> — walory krajobrazowe sprzyjające osiedlaniu się. 	<ul style="list-style-type: none"> — ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania rozbudowy lub modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązywania problemu niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła.
Przestrzenno - funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> — wystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa. 	<ul style="list-style-type: none"> — niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna, — duża liczba budynków mieszkalnych posiadających szamba.
Techniczna	<ul style="list-style-type: none"> — wszystkie gminne budynki użyteczności publicznej posiadające rozwiązania umożliwiające korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową, — obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy w dobrym stanie technicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> — brak budynków użyteczności publicznej w każdej z jednostek.

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że część potencjałów i barier występują wielokrotnie w poszczególnych sferach, co wynika z faktu, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane.

Płaszczyzna środowiskowa ma znaczący wpływ na obszar zarówno społeczny, techniczny, jak i gospodarczy. Atrakcyjne tereny przyrodnicze, nieskażone przez działalność człowieka mają duże znaczenie dla osób poszukujących spokojnego miejsca zamieszkania. Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna, skupiają się na dostępie do sieci kanalizacyjnej oraz bliskości budynków użyteczności publicznej, co wpływa na sferę społeczną, ponieważ zapewnia komfort życia mieszkańcom poszczególnych jednostek. Uwarunkowania przyrodnicze oraz występujące formy ochrony przyrody decydują o możliwych formach prowadzenia działalności gospodarczej. Działania mające na celu poprawę sfery społecznej na terenie gminy Janowiec, w dalszej perspektywie przyczyniają się do zwiększenia dochodów budżetowych, a tym samym do zwiększenia możliwości inwestycyjnych (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej czy przestrzenno-funkcjonalnej). Sfera techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna oddziałują zarówno na sferę społeczną, jak i gospodarczą oraz środowiskową. Atrakcyjna przestrzeń publiczna, podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna znacznie podnoszą zainteresowanie funkcją mieszkaniową i gospodarczą danego obszaru. Dobra kondycja infrastruktury technicznej przekłada się również na jakość środowiska naturalnego.

Wyżej wymienione obszary tematyczne są ze sobą również silnie powiązane w kontekście zjawisk kryzysowych. Występowanie problemów w jednej sferze powoduje ich nawarstwianie się i utrwalanie w pozostałych obszarach. Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych, brak miejsc pracy i niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku przekłada się na bezrobocie, które jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych zjawisk w konsekwencji wpływa bezpośrednio na wzrost wydatków na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy Janowiec. To z kolei może powodować spadek liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych. Równie ważne znaczenie mają problemy w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Zdegradowane środowisko naturalne, zły jakości oraz niedostateczna infrastruktura techniczna nie zachęcają do osiedlania się na danym terenie, jak również ograniczają możliwość rozwoju działalności gospodarczej, w tym także związanej z turystyką i rolnictwem. Niniejsze uwarunkowania negatywnie oddziałują na sytuację finansową mieszkańców oraz gminy Janowiec.

2.8 Obszar rewitalizacji

W związku z sytuacją, iż wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Janowiec nie spełnia wymagań obszaru rewitalizacji z art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278), tj. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę, której sumaryczny wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartość największą.

Powyższa analiza pozwoliła na wyłonienie jednostki Janowiec, która na tle pozostałych obszarów wypada najgorzej pod względem skali zdiagnozowanych problemów oraz ich pogłębiania się.

Należy pamiętać, iż obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie także wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostkę, w której zdiagnozowano najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał do przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji. W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, w której będą mogły zostać przeprowadzone działania, liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, które zostaną objęte wsparciem w ramach planowanych działań.

Ponadto przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji kierowano się występowaniem na danym terenie istotnych cech wskazujących na ich duży potencjał rozwoju lokalnego w ramach rewitalizacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności oraz powierzchnię obszaru rewitalizacji na tle całej gminy Janowiec.

Tabela 21. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru rewitalizacji na tle gminy Janowiec

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności gminy [%]	Powierzchnia obszaru rewitalizacji [ha]	Udział procentowy obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy ogółem [%]
Obszar rewitalizacji – jednostka Janowiec	949	26,39%	114,41	1,45%
Razem	949	26,39%	114,41	1,45%

Źródło: Opracowanie własne

Załączniki

Załącznik nr 1. Arkusz A. Janowice i Janowiec

Załącznik nr 2. Arkusz B. Janowiec

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz sołectw wchodzących w skład ustalonych jednostek osadniczych	5
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie	7
Tabela 3. Wykaz wskaźników wykorzystywanych w analizie strefy społecznej.....	9
Tabela 4. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze	10
Tabela 5. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych przypadających na 100 osób na danym obszarze .	11
Tabela 6. Wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 100 osób na danym obszarze	12
Tabela 7. Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	13
Tabela 8. Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na danym obszarze.....	14
Tabela 9. Wskaźnik liczby wypadków drogowych przypadających na 100 osób na danym obszarze .	15
Tabela 10. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy gospodarczej	15
Tabela 11. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób na danym obszarze	16
Tabela 12. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy środowiskowej	16
Tabela 13. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby źródeł ciepła ogółem na danym obszarze	17
Tabela 14. Wskaźnik wykorzystany w analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej	18
Tabela 15. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	18
Tabela 16. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy technicznej.....	19
Tabela 17. Występowanie budynku użyteczności publicznej na danym obszarze	19
Tabela 18. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego .	21
Tabela 19. Liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Janowiec.....	23
Tabela 20. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Janowiec.....	23
Tabela 21. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru rewitalizacji na tle gminy Janowiec.....	26
Rysunek 1. Podział gminy Janowiec na jednostki osadnicze	6